

สรุปผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

: กรณีศึกษาศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

1. กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้งหมด มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพสมรสแล้ว มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดนครราชสีมา รับราชการในตำแหน่งนักทัศนวิทยา นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ เจ้าหน้าที่บริหารงาน ราชทัณฑ์ พยาบาล และอนุศาสนาจารย์ ดำรงตำแหน่งในระดับ 5 และ 6 ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ ชุมชนแห่งนี้เป็นเวลา 4-5 ปี

1.2 การบริหารจัดการของศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

(1) ด้านเจ้าหน้าที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากว่า งานชุมชนบำบัดคลองไผ่เป็นงานพัฒนาบุคคลที่ต้องแก้ไขบำบัดฟื้นฟูพฤติกรรม ผู้ต้องขังควบคู่ไปกับการควบคุม จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่มากกว่าเรือนจำและทัณฑสถานทั่วไป โดยเฉพาะนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือครู เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ชุมชนบำบัดมีคุณสมบัติ ทั้ง เหมาะสม และไม่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า เจ้าหน้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพราะ มีวุฒิ สูงกว่าสมาชิกในศูนย์มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า ไม่เหมาะสม เพราะ เจ้าหน้าที่เกือบทั้งหมดที่อยู่ในศูนย์ฯ เป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านวิชาชีพช่าง หรือศิลปะศาสตร์ ทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งที่มีศักยภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

(2) ด้านปริมาณงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ปริมาณงานที่ได้รับ มอบหมาย มีทั้งเหมาะสมและมากเกินไป ส่วนที่เห็นว่า ปริมาณงานมากเกินไปให้เหตุผลว่า ปริมาณงานมากเมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างของงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์ฯ และ อัตรากำลังที่มีอยู่ กล่าวคือ มีภาระงานด้านอื่นที่ต้องรับผิดชอบด้วย ได้แก่ ศูนย์ฝึกอบรมข้าราชการ ราชทัณฑ์ประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ เป็นต้น

(3) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้อบรม เจ้าหน้าที่ในศูนย์ฯ ได้รับการอบรมโดยเฉพาะด้าน เกี่ยวกับชุมชนบำบัด และวิทยาการที่มาอบรมและบรรยายในศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมดี

(4) ระยะเวลาในการบำบัดฟื้นฟู กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ระยะเวลาในการ บำบัดฟื้นฟูมีความเหมาะสม เพราะถ้าระยะเวลาสั้นเกินไป ผู้ต้องขังจะไม่แสดงพฤติกรรมที่ แท้จริงออกมาแต่ถ้าอยู่นานเกินไป เกิน 1 ปี กลุ่มที่เกรงจะพาเพื่อนผู้ต้องขังคนอื่นมีพฤติกรรมไม่ เหมาะสมได้

(5) ด้านสถานที่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่เป็นส่วนสำคัญ กว้างขวาง เพียงพอพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมมีเพียงพอ ไม่แออัด เรือนนอนมีสภาพทรุดโทรม

(6) ด้านอุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า อุปกรณ์มีเพียงพอ ส่วนที่ไม่เพียงพอคือ ขาดอุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์ห้องกายบริหาร และอุปกรณ์ห้องพยาบาล

(7) ด้านงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า งบประมาณมีน้อยเกินไป

1.3 การฟื้นฟูสมาชิกภายในศูนย์ชุมชนบำบัดคลองไผ่

มีวิธีการรับสมัครและคัดเลือกตามขั้นตอนและวิธีการของชุมชนบำบัด

1.4 การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

โดยจัดอบรมฝึกวิชาชีพเกษตรกรรม ช่างไม้ ช่างโลหะ ช่างตัดผม และช่างปูนหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้วได้มีการประเมินผลผู้ต้องขังที่เข้าโครงการ โดยประเมินภาคทฤษฎีด้วยการใช้แบบสอบถาม ประเมินภาคปฏิบัติโดยให้ผู้ต้องขังลงมือปฏิบัติจริง มอบหมายงานเป็นกลุ่ม ทำโครงการเป็นรายวิชา เมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษแล้วศูนย์ชุมชนฯ ได้ติดตามผลเป็นบางรุ่น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับงบประมาณ โดยการเยี่ยมบ้าน ส่งจดหมาย และโทรศัพท์

2. กลุ่มผู้ต้องขัง

2.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ก่อนต้องโทษประกอบอาชีพ รับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-7000 บาท อาศัยอยู่ในย่านธุรกิจการค้าและชุมชนแออัดไม่เป็นแหล่งค้ายาเสพติด ถูกต้องโทษจำคุกเป็นครั้งแรก ระยะเวลาถูกจำคุก 3-4 ปี ต้องโทษในคดีจำหน่าย

สาเหตุที่เสพยาเสพติดเพราะ อยากทดลอง และเพื่อนชวน ใช้ยาเสพติดมาเป็นระยะเวลา 1-4 ปี ปริมาณที่เสพ 2 เม็ดต่อวัน ส่วนใหญ่ไม่มีบุคคลในครอบครัวที่ต้องโทษ กรณีมีบุคคลในครอบครัวที่ต้องโทษมีความเกี่ยวข้องเป็นลูกพี่ลูกน้องกับผู้ต้องขัง ระยะเวลาในการบำบัดในศูนย์ชุมชนฯ 6-12 เดือน

2.2 ทัศนคติผู้ต้องขังต่อการบำบัดฟื้นฟู

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ไม่สมัครใจเข้าชุมชนบำบัด เมื่อได้เข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น เห็นว่า ศูนย์ฯ มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ กีฬา และได้รับการฝึกวิชาชีพในด้านต่างๆ เช่น ช่างไม้ ช่างเชื่อมโลหะ ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน ไม่ต้องคิดมาก และคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกวิชาชีพไปใช้ภายหลังพ้นโทษได้

นอกจากได้เข้าอบรมธรรมะ ทำให้รู้สึกสงบมีความขี้คิด อยากให้ศูนย์ฯ เพิ่มกิจกรรมด้านการฝึกวิชาชีพ การเข้ามาอยู่ในศูนย์ฯ มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ คือจิตใจดีขึ้น กล้าพูดกล้าแสดงออก

2.3 ประเมินอารมณ์ พฤติกรรมผู้ต้องขัง

(1) ด้านการควบคุมตนเอง พบว่า การควบคุมอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

(2) ด้านความรับผิดชอบ พบว่า ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

(3) ด้านแรงจูงใจ พบว่า แรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

(4) ด้านการตัดสินใจแก้ปัญหา พบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

(5) ด้านความภูมิใจในตนเอง พบว่า ความภูมิใจในตนเองของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

(6) ด้านความพอใจในชีวิต พบว่า ความพอใจในชีวิตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปกติ

3. กลุ่มผู้พันโทษ

3.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 25-35 ปี อาศัยอยู่ในชนบทและแหล่งชุมชน แออัดความรู้สึกของบุคคลที่ผู้พันโทษไปพักอาศัยอยู่ด้วย รู้สึกยินดีที่ผู้พันโทษกลับไปอยู่ด้วย ญาติพี่น้องให้การต้อนรับภายหลังพันโทษ เพื่อนบ้านให้ความช่วยเหลือเมื่อพันโทษ ลักษณะกลุ่มเพื่อนที่คบหาตั้งใจทำมาหากิน ใช้ระยะเวลาในการหางานทำเป็นเวลา 1-6 เดือน งานที่ทำได้เป็นงานที่ไม่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ ไม่เงินลงทุนในการประกอบอาชีพ ไม่มีใครยอมรับเข้าทำงานเพราะความรู้น้อยภายหลังพันโทษ กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับจ้าง และพนักงานบริษัท ห้างร้าน รายได้ระหว่าง 5,001-7,000 บาท

3.2 ประเมินความพร้อมในการกลับสู่ชุมชน

ในชุมชนที่อาศัยอยู่ยังมีการเสพยาหรือจำหน่ายยาเสพติด มีผลให้กลับไปเสพยาเสพติดอีก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากกลับไปเสพยาเสพติดอีก ถูกจำคุกอีกครั้งหนึ่งโทษก็ไม่หนัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หากมีการแพร่ข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รู้สึกกลัวและไม่คิดกลับไปเสพยาเสพติดอีก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

หลังจากผ่านโปรแกรมชุมชนบำบัดแล้ว มีความมั่นใจว่า จะเลิกยาเสพติดโดยเด็ดขาด จะสามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง การได้รับการเหลียวแลจากรัฐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ

มีความมั่นใจว่าจะไม่กระทำผิดซ้ำอีกถึงแม้ว่ามีโอกาสและสิ่งแวดล้อมอำนวย มีความมั่นใจและพร้อมกลับมาอยู่กับครอบครัว และจะนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการประกอบอาชีพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

4.1 กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมกับปริมาณผู้ต้องขัง และภารกิจของศูนย์ชุมชนบำบัด เพื่อให้สามารถบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังได้ทั่วถึง มีประสิทธิภาพ

4.2 ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจของศูนย์ชุมชนบำบัดที่เน้นการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้แก่ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ครู เป็นต้น

4.3 กรมราชทัณฑ์ควรจัดสรรงบประมาณในการจ้าง Ex-Addict Staff เพื่อให้การดำเนินงาน

ศูนย์ชุมชนบำบัดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4 ควรมีการฝึกอบรมให้แก่อุต้องขังที่เตรียมปล่อย ให้มีความรู้ ทักษะ สามารถนำไปใช้

ได้ภายหลังพ้นโทษ

4.5 ควรให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอบรมให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังในเรื่องการเตรียมตัวสมัครงาน การทดสอบความถนัดและความสนใจในอาชีพต่างๆ

4.6 ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ชุมชนบำบัดเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ